



สกุลเงินดิจิทัลบิตคอยน์และข้อตัดสินตามบทบัญญัติอิสลาม Digital Currency Bitcoin and Rulings According to Islamic Provisions

สมิธ อีซอ

Smeet Esore

อาจารย์, วิทยาลัยนานาชาติอิสลามกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกริก

Lecturer, International Islamic College Bangkok, Krirk University

Email: smeet333@hotmail.com

Received October 8, 2025 ; Revised November 25, 2025 ; Accepted November 29, 2025

บทคัดย่อ

การใช้สกุลเงินดิจิทัล เช่น บิตคอยน์ และอื่นๆ ได้รับความสนใจอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน ทำให้ผู้นับถือศาสนาอิสลามเกิดความสงสัยเกี่ยวกับความถูกต้องตามหลักศาสนา จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีการวิเคราะห์ว่าการทำธุรกรรมหรือการลงทุนในสกุลเงินดิจิทัลนี้สอดคล้องกับหลักกฎหมายอิสลาม (ชะรีอะฮ์) หรือขัดแย้งกับข้อห้ามในศาสนาว่าด้วยการประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาลักษณะของบิตคอยน์ และข้อตัดสินตามบทบัญญัติอิสลาม โดยเป็นรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาวรรณกรรมและบทบัญญัติอิสลามที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผลของการศึกษาพบว่า บิตคอยน์ นักวิชาการส่วนใหญ่ยังถือว่าเป็นสิ่งต้องห้าม โดยได้อ้างหลักฐานที่ถือว่าแข็งแรง นั่นก็คือ การที่ไม่รู้ว่าใครเป็นผู้ผลิต ทำให้เกิดความคลุมเครือ ตลอดจนรัฐบาลของประเทศไม่ได้เป็นผู้ผลิตและควบคุมดูแล สรุปและประโยชน์ที่ได้ว่า อย่างไรก็ตามท้ายที่สุดข้อตัดสินที่ว่าบิตคอยน์เป็นสิ่งต้องห้ามของนักวิชาการเป็นข้อตัดสินที่อยู่ในปัจจุบัน ดังนั้นถ้าหากในอนาคตสกุลเงินดิจิทัลที่เป็นคริปโตเคอร์เรนซีมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปและสอดคล้องต่อหลักฐานทางบทบัญญัติอิสลามดังกล่าว ก็อาจทำให้สกุลเงินดิจิทัลดังกล่าวถูกต้องตามบทบัญญัติอิสลามก็เป็นได้ ข้อเสนอแนะ ให้มีการศึกษาเงินสกุลดิจิทัลอื่น ๆ ที่มีอยู่อีกมากมายด้วย ซึ่งอาจมีลักษณะที่แตกต่างกับบิตคอยน์ และอาจทำให้ข้อตัดสินตามบทบัญญัติแตกต่างออกไปได้

คำสำคัญ: บิตคอยน์; สกุลเงินดิจิทัลธนาคารกลาง; บทบัญญัติอิสลาม; การเงินอิสลาม

Abstract

Currently, digital currencies have gained extremely high popularity, Bitcoin and others. For those who follow Islam, there is also a need to conduct transactions or invest in such digital currencies. This necessitates a study of whether such issues are prohibited according to Islamic provisions or not. Research Objectives: 1) To study the characteristics of Bitcoin and rulings according to Islamic provisions. This is a qualitative research approach, studying literature and related Islamic provisions, as well as using in-depth interview methods with relevant personnel. Research Results: The study found that regarding Bitcoin, most scholars still consider it to be prohibited, citing what they consider to be strong evidence, namely that it is unknown who the producer is, causing ambiguity, as well as the fact that the



country's government is not the producer and does not control or oversee it. Conclusions and Benefits: However, ultimately, the ruling that Bitcoin is prohibited by scholars is a judgment that exists in the present. Therefore, if in the future digital currencies that are cryptocurrencies have characteristics that change and align with the aforementioned Islamic provision, evidence, it may make such digital currencies correct according to Islamic provisions.

Keywords: Bitcoin; Rulings of Islamic Provision; Islamic Finance.

บทนำ

เมื่อปี ค.ศ. 2009 ได้สร้างสถิติราคาสูงสุดเป็นประวัติการณ์ถึง 2.3 ล้านบาทเมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2567 (ลงทุนแมน. (2567)). โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีการเงินพัฒนาก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การเกิดขึ้นของสกุลเงินดิจิทัล "บิตคอยน์" ในปี พ.ศ. 2552 ได้สร้างการปฏิวัติในระบบการเงินโลกความสำเร็จดังกล่าวได้กระตุ้นให้เกิดสกุลเงินดิจิทัลอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย ท่ามกลางกระแสความนิยมที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง มุสลิมจำนวนมากทั่วโลกเริ่มแสดงความสนใจในการลงทุนและใช้งานสกุลเงินดิจิทัลเหล่านี้ อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นคือการขาดความชัดเจนเกี่ยวกับสถานะของบิตคอยน์และสกุลเงินดิจิทัลธนาคารกลางตามหลักชะรีอะฮ์อิสลาม (บทบัญญัติอิสลาม) ในขณะที่มุสลิมมีความจำเป็นต้องใช้บริการทางการเงินและการลงทุนเช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป แต่ต้องปฏิบัติตามหลักการการเงินอิสลาม (Islamic Finance) ที่มีข้อกำหนดเฉพาะตามศาสนา (International Monetary Fund, 2018) ปัจจุบันสกุลเงินดิจิทัลได้รับการยอมรับและนำมาใช้งานในวงกว้าง ตั้งแต่การชำระเงิน การลงทุน ไปจนถึงการเก็บสะสมมูลค่า ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและเศรษฐกิจของผู้คนทั่วโลก หากไม่มีความชัดเจนในเรื่องการตัดสินตามหลักศาสนา อาจส่งผลให้เกิดปัญหา มุสลิมจำนวนมากยังคงมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการใช้งานสกุลเงินดิจิทัล ซึ่งอาจนำไปสู่การปฏิบัติที่ขัดแย้งกับหลักศาสนา แคลงงานวิจัยที่เจาะลึกเกี่ยวกับความสอดคล้องของสกุลเงินดิจิทัลกับหลักการการเงินอิสลาม โดยเฉพาะในบริบทภาษาไทย ผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจอิสลาม ความไม่แน่นอนดังกล่าวอาจขัดขวางการพัฒนานวัตกรรมทางการเงินที่สอดคล้องกับหลักศาสนาในประเทศไทย นักวิชาการด้านการเงินอิสลามในประเทศไทยยังมีจำนวนจำกัด และแหล่งข้อมูลเชิงวิชาการภาษาไทยในเรื่องนี้ยังขาดแคลน

เนื่องจากบิตคอยน์ถือเป็นนวัตกรรมทางการเงินร่วมสมัยที่มีลักษณะซับซ้อน จึงจำเป็นต้องได้รับการศึกษาวิเคราะห์อย่างละเอียดตามหลักนิติศาสตร์อิสลาม แม่ว่านักวิชาการด้านศาสนาอิสลามและองค์กรศาสนาหลายแห่งทั่วโลกจะได้ทำการศึกษาในประเด็นนี้แล้ว แต่ยังคงขาดการศึกษาที่ทำให้เข้าใจง่ายสำหรับชุมชนมุสลิมในประเทศไทย ด้วยเหตุผลข้างต้น การศึกษาค้นคว้าในหัวข้อ "สกุลเงินดิจิทัลบิตคอยน์และข้อตัดสินตามบทบัญญัติอิสลาม" จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนว่ามุสลิมสามารถทำธุรกรรมหรือการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับบิตคอยน์และสกุลเงินดิจิทัลธนาคารกลางได้หรือไม่ โดยไม่ขัดต่อหลักความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนา การศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามในประเทศไทย นักวิชาการด้านการเงินอิสลาม ตลอดจนผู้กำหนดนโยบายในการพัฒนาระบบการเงินที่เข้าใจและเคารพในความหลากหลายทางศาสนา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาลักษณะของบิตคอยน์ และข้อตัดสินตามบทบัญญัติอิสลาม



วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured In-Depth Interview) กับผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์และการสรุปผลการวิจัย สำหรับข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) การเก็บข้อมูลปฐมภูมิดำเนินการผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากหลากหลายหน่วยงาน ประกอบด้วย สำนักจุฬาราชมนตรี สถาบันการศึกษา สถาบันการเงินอิสลาม บริษัทประกันภัยอิสลาม และบริษัทหลักทรัพย์อิสลาม การสัมภาษณ์มุ่งเน้นการรับฟังมุมมองและประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับบิตคอยน์และสกุลเงินดิจิทัลในมุมมองของศาสนาอิสลาม สำหรับข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิครอบคลุมการศึกษาวรรณกรรมในภาษาไทย อาหรับ และอังกฤษ รวมถึงผลงานทางวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความวารสารที่เกี่ยวข้อง การศึกษาเอกสารนี้ครอบคลุมทั้งมิติทฤษฎี กฎหมาย และศาสนา โดยเฉพาะแหล่งข้อมูลทางศาสนาที่สำคัญ เช่น อัลกุรอาน หะดีษ (ฮัส-สุนนะฮ์) และคำชี้แจงทางศาสนา (ฟัตวา) จากองค์กรอิสลามนานาชาติ ข้อมูลที่รวบรวมได้จะถูกจำแนกตามหมวดหมู่และนำมาบูรณาการเพื่อการวิเคราะห์ โดยการผสมผสานข้อมูลจากการสัมภาษณ์กับข้อมูลจากเอกสาร จากนั้นจึงดำเนินการประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่สมบูรณ์และน่าเชื่อถือ

ผลการวิจัย

การกำเนิดบิตคอยน์

Nakamoto (2008) บิตคอยน์ได้ถือกำเนิดขึ้นในปี 2008 โดยบุคคลนิรนามที่มีชื่อว่า ซาโตชิ นากาโมโต ซึ่งปัจจุบันก็ยังไม่รู้ว่าเป็นใคร เป็นผู้เผยแพร่เอกสารการวิจัยทางวิชาการ (white paper) ที่มีชื่อว่า “A Peer-to-Peer Electronic Cash System ระบบเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการเชื่อมต่อโดยเครือข่ายตรง” เอกสารการวิจัยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการออกแบบทำงานเพื่อลดอัตราความเสี่ยงทางคณิตศาสตร์ที่มีความซับซ้อน ซึ่งเรียกว่า “บิตคอยน์ (Bitcoin)” นั่นเอง สำหรับแนวคิดของบิตคอยน์ผู้คิดค้นต้องการให้เป็นเงินสกุลใหม่ เป็นระบบเงินที่ไร้ศูนย์กลาง เดิมทีระบบเงินเป็นลักษณะของการมีศูนย์กลาง เช่น ธนาคารกลางเป็นศูนย์กลางควบคุมดูแล แต่ระบบเงินที่ไร้ศูนย์กลางหรือกระจายศูนย์ (Decentralized) จะไม่ผ่านธนาคารกลาง รัฐบาลไม่สามารถควบคุมดูแลได้ เป็นการเชื่อมต่อระหว่างคอมพิวเตอร์ของผู้ใช้กับคอมพิวเตอร์ผู้ใช้โดยตรง และทุกคนสามารถเปิดบัญชีได้ตลอด

ลักษณะของบิตคอยน์ (Bitcoin)

บิตคอยน์ (Bitcoin) อักษรย่อ BTC คือ สกุลเงินหนึ่งของคริปโทเคอร์เรนซี (เงินตราเข้ารหัส) เป็นสกุลแรกของโลกที่ถูกสร้างขึ้นบน “บล็อกเชน” (Blockchain) ที่ออกโดยภาคเอกชน ซึ่งมาจากคำว่า “บิต” (Bit) ที่ย่อมาจาก Binary Digit หมายถึง หน่วยที่เล็กที่สุดของคอมพิวเตอร์ และเป็นตัวเลขระบบดิจิทัลเลขฐานสอง ส่วนคำว่า “คอยน์” (Coin) ในภาษาอังกฤษหมายถึงเหรียญกษาปณ์ และบิตคอยน์มีลักษณะเป็นสกุลเงินดิจิทัล (Digital Currency) ที่ไม่มีลักษณะทางกายภาพ (ไม่สามารถจับต้องได้) อยู่ในเครือข่ายแบบกระจายศูนย์ (Decentralized) (พิมพ์ัญญา ช้องเสนาะ. (2561). เป็นเทคโนโลยีจัดเก็บข้อมูลแบบกระจายศูนย์ให้สมาชิกในเครือข่ายสามารถเปลี่ยนข้อมูลและทำธุรกรรมได้โดยตรงโดยไม่ผ่านตัวกลาง ซึ่งใช้เทคโนโลยีที่มีชื่อว่า “บล็อกเชน (Blockchain)” หมายถึง ระบบเทคโนโลยีที่ใช้เครือข่าย peer-to-peer การเชื่อมเครือข่ายโดยตรงจะไม่มีเครื่องบริการ (Server) เป็นศูนย์กลาง เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกลุ่มของคอมพิวเตอร์โดยตรง เมื่อมีผู้ทำการปลอมแปลงสมาชิกทุกเครื่องจะสามารถตรวจสอบได้ทันที อันเนื่องมาจากทุกเครื่องมี



ข้อมูลถูกบันทึกเอาไว้ กล่าวได้ว่า เมื่อพบข้อมูลปลอมที่ไม่ตรงกัน ระบบจะทำการสำรวจข้อมูลในเครือข่ายทั้งหมดทันที โดยจะหาข้อมูลที่มีสำเนาตรงกันเกินร้อยละ 50 หลังจากนั้นจะปรับข้อมูลทั้งหมดของสมาชิกในเครือข่าย ทำให้สิ่งที่ปลอมแปลงมีการปรับอัปเดตให้ตรงกับข้อมูลในเครื่องของสมาชิกเครือข่ายส่วนใหญ่ กล่าวคือ การตรวจสอบนี้ใช้หลักเสียงส่วนมาก (เลิศชัย วาสนานิกรกุลชัย. (2562).

แหล่งที่มาของบทบัญญัติอิสลาม

Rashad, H. K. (2003) ได้กล่าวเอาไว้ว่าการอ้างหลักฐานเพื่อใช้ในการตัดสินประเด็นปัญหาจำเป็นจะต้องใช้บทบัญญัติอิสลามเป็นหลักฐาน โดยแหล่งที่มาของบทบัญญัติอิสลามสามารถที่จะแบ่งได้อีกเป็น 1) อัลลิยะตุณ คือ แหล่งที่มาซึ่งนักวิชาการเห็นพ้องในการอ้างหลักฐานในการสร้างกฎข้อบังคับจากแหล่งที่มาอื่น ซึ่งได้ถูกเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าแหล่งที่มาที่มติเห็นพ้อง มีอยู่ 4 ประเภท 1.1) อัลกุรอาน 1.2) อัล-ซุนนะฮ์ 1.3) อัลอิจมาอ 1.4) อัลกียาส และสำหรับ 2) ตับอียะตุณ คือ แหล่งที่มา ที่นักวิชาการมีความแตกต่างกันในการอ้างหลักฐาน และการปฏิบัติด้วยกับแหล่งที่มาอื่น หรือเห็นต่างในการสร้างข้อกำหนด ข้อตัดสินในแหล่งที่มา

การเงินอิสลาม

Uddin, Md. A. (2015) ได้กล่าวถึงการเงินอิสลาม ซึ่งเป็นระบบการเงินที่มีกฎเกณฑ์ที่สมบูรณ์ โดยมีพื้นฐานมาจากโองการอัลกุรอานที่ถือเป็นข้อบัญญัติโดยตรงจากพระเจ้า และแนวทางปฏิบัติของศาสนาดามุฮัมมัด (ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ที่รู้จักกันทั่วไปในชื่อ “อัล-อัลหะดีษ” การเงินอิสลามแตกต่างกับการเงินทั่วไป จึงจำเป็นต้องเข้าใจในกฎเกณฑ์ที่ทำให้การเงินอิสลามแตกต่าง ดังนั้นหลักการพื้นฐานเบื้องต้นของการเงินอิสลาม คือ การที่ต้องเข้าใจในสิ่งที่ต้องห้ามหลักในธุรกรรมการเงิน อันได้แก่ ข้อห้ามของ ริบา (ดอกเบี้ย) ขอรอร (ความไม่แน่นอน) และมัยซีร (การพนัน) หลักการเหล่านี้มีพื้นฐานมาจากแหล่งข้อมูลพื้นฐานและอิสลามยุคแรก สำหรับนักกฎหมาย นักวิชาการ และนักวิจัยร่วมสมัยต่างก็ร่วมกันในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าในการทำธุรกรรมการเงินให้หลีกเลี่ยงในข้อห้ามหลักดังกล่าว โดยคิดค้นผลิตภัณฑ์ทางการเงินอิสลามขึ้นเพื่อดำเนินการระบบการเงินตามหลักศาสนาอิสลามเหล่านี้จะต้องเข้าใจแนวคิดอย่างชัดเจนและธุรกรรมทั้งหมดจะต้องปราศจากสิ่งเหล่านั้น

ข้อตัดสินบิตคอยน์ขององค์กรศาสนาต่าง ๆ

Sheikh, G. (2019) ได้ระบุถึงข้อตัดสินตามหลักศาสนาสำหรับบิตคอยน์ปัจจุบัน คำตัดสิน (ฟัตวา) ในเรื่องบิตคอยน์ตามหลักศาสนาอิสลามเกิดขึ้นอย่างมากมาย และมีความแตกต่างทางด้านทัศนะที่หลากหลายสำหรับองค์กรศาสนาระดับนานาชาติ 4 องค์กร ได้เผยแพร่คำตัดสิน (ฟัตวา) ออกมา โดยทั้ง 4 องค์กรถือว่า “บิตคอยน์เป็นสิ่งต้องห้ามตามหลักการของศาสนา” ซึ่งประกอบไปด้วยคำฟัตวาขององค์กรศาสนาประเทศต่าง ๆ เช่น 1) ดารุ้ลอิฟตาอ ประเทศอียิปต์ 2) รืออาซะห์ อัชชูอน อัดดีนียะห์ ประเทศตุรกี 3) อัลฮัยอะตุล อามมะห์ ลิซชูอนิล อิสลามียะห์ วัลเอากอฟ รัฐคูไบ ประเทศสหรัฐอเมริกาหรับเอมิเรตส์ 4) ดารุ้ลอิฟตาอ ประเทศปาเลสไตน์ แต่อย่างไรก็ตามมีองค์กรหนึ่งที่ชื่อว่า มุนตะดา อัลอิกติซอดิ อัลอิสลามีย ได้เผยแพร่คำตัดสิน (ฟัตวา) ในเรื่องบิตคอยน์นี้แบ่งออกเป็น 2 ทัศนะ คือ 1) บิตคอยน์ เป็นสิ่งต้องห้าม และ 2) บิตคอยน์ เป็นสิ่งที่อนุญาต

ข้อตัดสิน (ฟัตวา) บิตคอยน์ตามบทบัญญัติอิสลาม

จากการศึกษาค้นคว้าพบข้อมูลในเรื่องข้อตัดสินบิตคอยน์ตามบทบัญญัติอิสลามของนักวิชาการและองค์กรศาสนาต่าง ๆ พอสรุปได้ว่า นักวิชาการได้มีทัศนะในเรื่องนี้แบ่งออกเป็น 2 แนวคิด และในทุก ๆ แนวคิดมีหลักฐาน และการโต้แย้งซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แนวคิดที่ 1 การทำธุรกรรมกับบิตคอยน์เป็นสิ่งที่ไม่อนุญาต

หลักฐานที่ 1 รากฐานเดิม เป็นสิ่งที่อนุญาต กล่าวคือ รากฐานเดิมไม่มีหลักฐานห้าม



บางกลุ่มมีการโต้แย้งว่า หลักฐานหรือกฎเกณฑ์นี้ จะใช้ได้ก็ต่อเมื่ออยู่ในสภาพที่ไม่ปรากฏข้อห้ามตามบทบัญญัติ ถ้าหากว่ามีข้อห้ามมาเกี่ยวข้อง ก็ถือว่าเป็นสิ่งต้องห้าม นั่นก็คือ การคลุมเครือที่น่าเกลียด และการไม่รู้ ซึ่งเป็นไปไม่ได้ที่บทบัญญัติจะรองรับ

หลักฐานที่ 2 บิตคอยน์เป็นทรัพย์สินที่ตั้งอยู่บนหลักการ โดยการตัดสินใจจากสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น เช่นการที่ได้ครอบครองบิตคอยน์ และสามารถแลกเปลี่ยนกับสกุลเงินอื่น ๆ สินค้า และการบริการ

สามารถพิจารณาได้ว่า

1. ถ้าหากยอมรับถึงการมีมูลค่าตามคำนิยามสิ่งที่เปิดเผยอยู่ ก็จะทำให้ไม่สามารถยอมรับในความเป็นจริงที่เกิดขึ้นได้ เพราะมนุษย์ที่ทำธุรกรรมกับบิตคอยน์นั้น เป็นผู้ทำให้คลุมเครือกับพวกเขาด้วยตนเอง และพวกเขาจะไม่เข้าใจถึงอันตรายของการไม่รู้ว่ามีผู้ผลิตบิตคอยน์คือใคร และความเป็นไปได้ในการควบคุมการผลิตกับเงินสกุลนี้ ด้วยสาเหตุนี้พอเพียงแล้วที่บิตคอยน์ไม่ใช่ทรัพย์สินและเงินตามหลักคำนิยาม

2. ถ้าหากยอมรับดังกล่าว (แลกเปลี่ยนกับสินค้าได้) ก็ยังคงมีเรื่องการไม่รู้ว่ามีใครเป็นผู้ผลิตอยู่ดี ซึ่งการไม่รู้ว่ามีบุคคลใดที่เราทำธุรกรรมด้วยนั้นไม่ถือว่าเป็นสิ่งที่อนุญาต ซึ่งจะทำให้เกิดการคลุมเครือและอันตราย

หลักฐานที่ 3 แท้จริงบิตคอยน์ตั้งอยู่บนหน้าที่ของเงินหรือสกุลเงินโดยรวม ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ผลิตจากรัฐบาล และไม่มีข้อห้ามตามหลักเศรษฐศาสตร์ หรือหลักศาสนาในด้านเงินที่จะห้ามในเรื่องดังกล่าว

บิตคอยน์อาจมีหน้าที่เหมือนเงินหรือสกุลเงิน แต่ไม่รู้ว่ามีใครผลิต และการผลิตบิตคอยน์ออกมาก็ไม่มีการแจ้งประกาศให้รู้ โดยที่ธนาคารกลางบางประเทศถือว่าการทำธุรกรรมกับบิตคอยน์เป็นสิ่งต้องห้ามถึงแม้จะทำหน้าที่คล้ายกับเงิน

แนวคิดที่ 2 การทำธุรกรรมกับบิตคอยน์เป็นสิ่งที่จะต้องห้าม

ปรากฏหลักฐานมากมาย ส่วนหนึ่งเป็นหลักฐานที่ไม่แข็งแรง และส่วนหนึ่งเป็นหลักฐานแข็งแรง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 หลักฐานที่ไม่แข็งแรง

หลักฐานที่ 1 แท้จริงสกุลเงินบิตคอยน์ไม่ใช่สินค้า เพราะว่าไม่ได้แพร่หลาย ไม่มีความต้องการที่จะใช้

สามารถโต้ตอบได้ว่าแท้จริงบิตคอยน์ คือ สกุลเงิน ไม่ใช่สินค้า ไม่มีคนใดกล่าวว่ามีเป็นสินค้า

หลักฐานที่ 2 เป้าหมายหลักของสกุลเงินบิตคอยน์ คือ การที่ไม่ให้ธนาคารกลางเข้ามาตั้งกฎเกณฑ์เรื่องของสกุลเงิน สิ่งนี้ทำให้เกิดอันตรายอย่างมาก

ไม่สามารถจะทำให้มั่นใจในหลักฐานดังกล่าวได้ เพราะว่ามี การคาดการณ์ที่มากมายมาเกี่ยวข้อง และเมื่อหลักฐานเกี่ยวข้องและนำไปยังการคาดการณ์ การอ้างหลักฐานดังกล่าวก็เป็นโมฆะ

หลักฐานที่ 3 แท้จริงสกุลเงินบิตคอยน์ไม่ได้มีหน้าที่เหมือนธนบัตร จึงทำให้บิตคอยน์เป็นสิ่งต้องห้าม



1. สำหรับทัศนะที่กล่าวว่าบิตคอยน์ไม่ได้รับการยอมรับ ซึ่งต่างกับธนบัตรเพราะมีการยอมรับโดยทั่วกัน และมีทองคำและแร่เงินหนุนหลัง หรือใช้ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจหนุนหลังในการผลิต

การยอมรับโดยทั่วไปของธนบัตรไม่เกี่ยวข้องกับที่จะมีการหนุนหลังด้วยทองคำ เพราะการผลิตเงินไม่มีการหนุนหลังด้วยทองคำแล้วในปัจจุบัน และในเรื่องดังกล่าวมีหลายประการที่จะทำให้มีการยอมรับโดยทั่วกันโดยไม่ต้องคำนึงถึงความเข้มแข็งของเศรษฐกิจแล้ว

2. ทัศนะที่กล่าวว่าบิตคอยน์ไม่มีมูลค่า เพราะคุณลักษณะของการมีมูลค่านั้นไม่มีอยู่ในบิตคอยน์

ทัศนะที่มีน้ำหนักของนักวิชาการ คือ การมีมูลค่านั้นจะปรากฏด้วยกับพื้นฐานในกระบวนการผลิต และยังมีหลักฐานธุรกรรมการค้าที่หลากหลายที่มีการดำเนินการเหมือนกับบิตคอยน์

3. แท้จริงเงิน เป็นมาตรฐานของมูลค่าสินค้าและบริการ สิ่งนี้ไม่มีอยู่ในบิตคอยน์ เพราะไม่เหมาะสมที่จะเป็นเงิน ด้วยเหตุนี้หลายองค์กรไม่ยอมรับสกุลเงินบิตคอยน์

หลักฐานนี้ไม่ถูกต้อง ที่จริงแล้วบิตคอยน์เป็นมาตรฐานของมูลค่าสินค้าและบริการ ด้วยกับหลักฐานที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน ด้วยเหตุผลที่ว่าไม่ได้มีเงื่อนไขที่จำเป็นว่าทุกองค์กรต้องยอมรับว่าเป็นมาตรฐานของมูลค่าสินค้า แต่ถ้าหากมีบางองค์กรที่ยอมรับก็ถือว่าใช้ได้แล้ว

4. ทัศนะที่กล่าวว่า เงิน สามารถสะสมไว้เพื่อความมั่งคั่ง แต่สิ่งนี้ไม่มีอยู่ในบิตคอยน์

พิจารณาได้ว่าบิตคอยน์นั้น สามารถเก็บสะสมเพื่อความมั่งคั่งได้ เพราะมีคนรวยหลายคนระดับโลกที่นำทรัพย์สินของเขาไปแลกเปลี่ยนเป็นสกุลเงินนี้ และสกุลเงินอื่นๆ

5. ทัศนะที่กล่าวว่า เงิน สามารถจ่ายผ่อนชำระได้ ซึ่งบิตคอยน์ไม่สามารถทำได้

ข้อพิจารณาได้ว่า

5.1 ไม่มีความแตกต่างกันเลยในบิตคอยน์และธนบัตร เพราะว่ามีลักษณะเหมือนกันอย่างสมบูรณ์แบบ ในการพิจารณาว่าธนบัตรนั้นเป็นที่ยอมรับโดยสากล

5.2 ความเป็นจริงแล้ว บิตคอยน์มีความเหมาะสม เพราะคำตัดสินของประเทศอเมริกา บิตคอยน์สามารถใช้ชำระหนี้สินได้

หลักฐานที่ 4 แท้จริงสกุลเงินบิตคอยน์ไม่มีตัวตนที่แท้จริง ดังนั้นต้องทำให้มีลักษณะกายภาพ (จับต้องได้) การมีบิตคอยน์ และการไม่รู้ ทำให้ไม่มีความน่าเชื่อถือ

เงิน ไม่ต้องการการมีตัวตน และความเป็นจริงก็มีหลักฐานที่เปิดเผยอยู่แล้ว เป็นไปได้ที่จะทำ ให้ทรัพย์สินเป็นนามธรรมได้ เปรียบเสมือนกับการการใช้ผลประโยชน์ต่างๆ

หลักฐานที่ 5

1. การทำธุรกรรมกับบิตคอยน์ นำพาถึงความเสี่ยงอันตรายเป็นอย่างมาก เช่น การผันผวนของราคา ซึ่งนำพาไปยังการไม่มีเสถียรภาพในมูลค่า และความเป็นจริงหลักฐานในเรื่องนี้ คือ การขึ้นลงของราคาที่เฉียบพลัน บางครั้งจะเห็นได้ว่าราคาลดลงในวันเดียวมากกว่าครึ่งหนึ่งของราคาตลาด ซึ่งสิ่งนี้เหมือนกับการพนัน ดังนั้นราคาของมันเป็นที่สังเกตได้ว่าดำเนินอยู่บนจำนวนการเก็งกำไร



พิจารณาได้ว่า การผันผวนของราคา ขึ้นลง ไม่ได้ส่งผลต่อแก่นแท้ของการมีมูลค่า และการพนันจะไม่เกิดขึ้นถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงราคาที่เฉียบพลัน เพราะว่าการผันผวนของราคาก็มีอยู่ในธุรกรรมในธนบัตร Fiat currency ในปัจจุบันอยู่แล้ว และไม่เห็นมีใครว่าธนบัตรนี้คือการพนัน

2. มีความเสี่ยงในการสนับสนุนธุรกรรมที่ผิดกฎหมาย และไม่ถูกต้องตามหลักศาสนา เช่น การทำการค้ากับสิ่งต้องห้ามในประเทศผ่านช่องทางลับโดยการใช้อินเทอร์เน็ต

แท้จริงธุรกรรมที่ผิดกฎหมายในอินเทอร์เน็ต เป็นเพียงแค่เรื่องบางกรณี ไม่ใช่ทั้งหมดทุกกรณี ดังนั้นหลักฐานนี้จะไม่ส่งผลในข้อตัดสินโดยรวม และแท้จริงธุรกรรมที่ผิดกฎหมายในอินเทอร์เน็ตก็เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นกับธนบัตรในปัจจุบันเช่นกัน ซึ่งไม่เห็นมีใครบอกว่าธนบัตรเป็นสิ่งต้องห้าม

3. มีความเสี่ยงในการโดนแฮกข้อมูลและบัญชีบัตรเครดิต ซึ่งจะทำให้ทรัพย์สินเสียหาย

แท้จริงเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่อาจเกิดขึ้น ไม่ได้หมายความว่าจำเป็นจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ผู้ที่มีความชำนาญนั้นมีความยากในการแฮกข้อมูลนั้น และบัตรเครดิตมีความปลอดภัยสูงกว่าเงินดิจิทัลทั่วไป ซึ่งเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะเฉพาะ แต่ก็ไม่ได้มีใครกล่าวว่าเงินดิจิทัลทั่วไปเป็นสิ่งต้องห้าม

หลักฐานที่ 6

แท้จริงสกุลเงินบัตรเครดิตเกี่ยวข้องกับกาพนัน อยู่ในเรื่องของการขูดบัตรเครดิต จะมี 1 คนเท่านั้นที่ทำได้สำเร็จในทุกๆ 10 นาที ดังนั้นคนที่เหลือจะไม่ได้บัตรเครดิต นั่นหมายถึง ผู้นั้นก็ขาดทุนในแรงงานและทรัพย์สิน ด้วยกับสาเหตุการใช้พลังงานไฟฟ้าในคอมพิวเตอร์ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดการเติมพนันและพนันเกิดขึ้น กล่าวคือ บางคนได้บัตรเครดิตไปและบางคนเสียค่าใช้จ่ายไปแต่ไม่ได้บัตรเครดิต

มีความเป็นไปได้ที่จะประยุกต์เรื่องการขูดบัตรเครดิตเหมือนกับเรื่องการตั้งรางวัลทั่วไป (ใครทำได้ ได้รับรางวัล) เป็นที่ทราบกันดีว่า ไม่ได้มีการตั้งเงื่อนไขจะต้องเป็นการกระทำที่รู้กัน ด้วยเหตุนี้ก็จะไม่มีการตั้งเงื่อนไขในผู้ปฏิบัติอย่างเจาะจง ซึ่งสิ่งนี้เป็นสัญญาที่อนุญาตโดยนักวิชาการส่วนใหญ่

หลักฐานที่ 7

ไม่มีการยอมรับของกฎหมายในบัตรเครดิต จึงทำให้บัตรเครดิตขาดคุณสมบัติของการมีมูลค่า การที่ไม่มีการยอมรับของรัฐดังกล่าวไม่ได้เกี่ยวข้องกับเรื่องของเงิน สิ่งที่เราใช้ผลประโยชน์จากวัตถุอยู่ก็ไม่เห็นมีการยอมรับ เพราะรัฐไม่ได้รับผิดชอบในสภาพต่าง ๆ เช่น การหลอกลวง ฉ้อฉล เป็นสิ่งที่มีบางครั้งก็เกิดขึ้นบางองค์กรที่ทำธุรกรรมกับบัตรเครดิต

2.2 หลักฐานที่แข็งแรง ซึ่งจะส่งผลให้บัตรเครดิตนั้นเป็นสิ่งต้องห้าม

หลักฐานที่ 1

การทำธุรกรรมด้วยกับสกุลเงินบัตรเครดิตไม่ได้รับอนุญาตจากรัฐ หรือจากธนาคารกลางที่เป็นตัวแทนเฉพาะของรัฐ ซึ่งจะมีบทบาทหน้าที่ในเรื่องของนโยบายการเงินในรัฐปัจจุบัน และการไม่ได้รับอนุญาต ถือเป็น การคุกคามภายในประเทศและการเจตนาคุกคามของประชาชาติ

ส่งผลให้หลักฐานนี้มีความแข็งแรงที่สุด เพราะธนาคารกลางมีบทบาทที่สำคัญของรัฐในการผลิตสกุลเงินออกมาใช้ในรัฐ ดำเนินการธุรกิจการธนาคารให้กับรัฐ ดูแลระบบทางการเงิน สินเชื่อ และการธนาคาร



ตลอดจนวางระบบให้กับธนาคาร และสถาบันการเงินอื่น ๆ พร้อมกำกับดูแล ส่งเสริมสนับสนุนเมื่อมีความจำเป็น นำนโยบายด้านสินเชื่อ และการธนาคารให้กับรัฐ เพื่อส่งเสริมและดูแลระบบเศรษฐกิจ

แท้จริงการผลิตเงิน การดูแลปริมาณจำนวนเงินโดยรวมที่หมุนเวียนในรัฐ นั่นก็คือ การรักษาความสมดุลของเงินที่หมุนเวียนในบางส่วน และในเรื่องสินค้าและการบริการเป็นอีกด้านหนึ่ง เพื่อที่จะไม่ทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อขึ้นหรือเงินฝืด นี่คือน้ำที่ของธนาคารกลางของแต่ละประเทศได้กำหนดกฎหมายเอาไว้ ซึ่งไปสอดคล้องกับทัศนะของนักวิชาการพิทักษ์ว่าการผลิตเงินเป็นหน้าที่ของผู้ปกครองหรือรัฐ และการแลกเปลี่ยนบิตคอยน์หรือในการขุดบิตคอยน์ส่งผลในการหมุนเวียนของจำนวนเงิน และการจัดการความต้องการธนบัตร ซึ่งเป็นการปิดกั้นการทำงานของธนาคารกลางและทำให้เกิดปัญหา

พิจารณาได้ว่าเป็นไปได้ที่บางกลุ่มจะโต้ตอบว่า การที่ไม่มีระเบียบ และการดูแลของรัฐบาล ไม่ได้ส่งผลต่อข้อตัดสินทั้งหมด เพราะทั้งหมดระเบียบของบิตคอยน์ได้ถูกประกาศให้รับทราบอยู่แล้ว และเป็นที่ยุติกันกับผู้ทำธุรกรรมในช่องทางผ่านแอปพลิเคชันเฉพาะในเทคโนโลยีบล็อกเชน

สามารถโต้แย้งกลับได้อีกว่า

เรื่องนี้ไม่เป็นที่ยอมรับ นักวิชาการพิทักษ์เห็นพ้องว่าการผลิตเงิน และนโยบายการเงินทั้งหมดนี้ ต้องมาจากผู้ปกครองรัฐ ซึ่งได้แต่งตั้งให้ธนาคารกลางดูแลในเรื่องการผลิตเงิน และในอีกด้านหนึ่ง คือ การที่รู้ระเบียบของบิตคอยน์นั้น จะต้องไม่นำพาไปยังปัญหาในการหมุนเวียนของเงิน ยิ่งไปกว่านั้นการหมุนเวียนของเงินต้องผ่านช่องทางทั้งหมดจากนโยบายการเงินของรัฐ

หลักฐานที่ 2

การไม่รู้ว่าใครเป็นผู้ผลิต ผู้รับประกัน ผู้ดูแลในบิตคอยน์ ส่งผลให้เกิดความคลุมเครือเป็นอย่างมาก และการไม่รู้ (เป็นอย่างมาก) ในด้านต่าง ๆ ซึ่งบทบัญญัติอิสลามจะไม่ยอมรับในเรื่องดังกล่าว ดังนั้นหลักฐานนี้และที่ผ่านมามีถือว่าเป็นหลักฐานที่แข็งแรงในการใช้อ้างว่าบิตคอยน์เป็นสิ่งต้องห้าม

พิจารณาได้ว่าอาจมีการโต้ตอบได้กว่า การไม่รู้ในเรื่องดังกล่าวไม่ส่งผลที่จะตัดสินโดยรวมเปรียบเทียบว่าเป็นไปได้ที่จะรัฐบาลจะให้ความน่าเชื่อถือกับเทคโนโลยีบล็อกเชนได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีมีความน่าเชื่อถือเป็นอย่างสูงด้วยกับลักษณะเฉพาะของมัน

สามารถโต้แย้งกลับได้อีกว่าในด้านการสร้างบิตคอยน์ และข้อกำหนดของบิตคอยน์ที่ผูกพันในเรื่องการออกมาของ บิตคอยน์ การเชื่อมั่น การแลกเปลี่ยนสกุลเงิน ซึ่งถือได้ว่าเป็นด้านที่ไม่มีการรู้ข้อมูลคุณลักษณะเฉพาะของบิตคอยน์เลย แพบที่จะกล่าวได้ว่า ถ้าหากมนุษย์ไม่ต้องการมันในการทำธุรกรรมด้วยบิตคอยน์ บิตคอยน์ก็จะใกล้เคียงกับสกุลเงินที่มีเล่ห์เหลี่ยมที่สุดในประวัติศาสตร์มนุษย์ ตั้งแต่ที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงสร้างมนุษย์ขึ้นมา (Sheikh, G. (2019).

พิจารณาสรุปได้ว่า นักวิชาการมีความคิดเห็นออกเป็น 2 แนวคิด คือ บิตคอยน์เป็นสิ่งต้องห้าม และบิตคอยน์เป็นสิ่งที่อนุญาต โดยการอ้างหลักฐานของทั้ง 2 ฝ่ายที่ได้ระบุเอาไว้ จากข้อมูลที่ได้รวบรวมโดยสรุปพบว่า นักวิชาการและองค์กรศาสนาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นสิ่งต้องห้าม และแนวคิดที่บอกว่าบิตคอยน์เป็นสิ่งที่อนุญาตเป็นเพียงเสียงส่วนน้อย อย่างไรก็ตามก็จะมีอีกกลุ่มที่ขอไม่แสดงความคิดเห็นจนกว่าจะได้ผลลัพธ์ที่ชัดเจนก่อน (Fuad, I. (2021) โดยเบื้องต้นนักวิชาการทำการศึกษาบิตคอยน์เปรียบเทียบ (หลักการอัลกิ



ยาส) กับ “หน้าที่” และ “ลักษณะ” ของ “เงิน” ตามบทบัญญัติอิสลามว่า มีความเหมือนหรือต่างกันหรือไม่อย่างไร หน้าที่ของเงิน คือ 1) เป็นมาตรฐานให้กับมูลค่าของสินค้าและการบริการ 2) เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนกับสินค้าและการบริการ 3) เป็นเครื่องมือเพื่อความมั่งคั่ง และสามารถเก็บเอาไว้เพื่อมูลค่า 4) เป็นสื่อกลางการชำระหนี้สินในอนาคต ตลอดจนกฎเกณฑ์ที่กำหนดลักษณะของเงิน คือ 1) มีการแพร่หลายเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน 2) มีความเสถียรภาพมั่นคงในมูลค่าของเงิน 3) ผู้ผลิตต้องเป็นรัฐ (Murad, R. (2019). อย่างไรก็ตามนักวิชาการได้ทำการเปรียบเทียบ (หลักการอัลกียาส) บิตคอยน์กับสินค้าด้วย ผลปรากฏว่า บิตคอยน์ก็ไม่มีลักษณะเหมือนกับสินค้า ด้วยเหตุผลที่ว่า สินค้าในบทบัญญัติอิสลามจะต้องเป็นวัตถุที่จับต้องได้ หรือใช้ผลประโยชน์ของมันได้ (ผลประโยชน์ถึงแม้ไม่มีลักษณะทางกายภาพหากแต่มีประโยชน์) ซึ่งบิตคอยน์ไม่มีลักษณะเหมือนค่านियามของสินค้าตามบทบัญญัติอิสลาม คือ “ไม่มีประโยชน์ในตัวของมันเอง” (Najjar, A. (2018). และพอจะสรุปคำตัดสินที่น่าเสนอมานี้ได้ว่า ยังมีนักวิชาการได้ทำการรวบรวมหลักฐานทั้งหมดในเรื่องบิตคอยน์ และได้ทำการแบ่งหลักฐานนั้นออกเป็น 2 คือ หลักฐานที่ไม่แข็งแรง และหลักฐานที่แข็งแรง โดยสามารถสรุปหลักฐานที่แข็งแรงพอสังเขปได้ว่า 1) สกุลเงินดิจิทัลบิตคอยน์ต้องมีรัฐเป็นผู้ผลิตและเป็นผู้ดูแลควบคุม เพราะเป็นหน่วยงานที่ดูแลการเงินของประเทศ และสามารถดำเนินการทางกฎหมายและติดตามสอบสวนจากการทำธุรกรรมบิตคอยน์ที่ผิดกฎหมายได้ 2) การไม่รู้ว่าผู้ผลิตคือใคร ส่งผลให้ไม่รู้ว่าใครคือผู้รับประกัน ใครเป็นผู้ดูแล ส่งผลให้เกิดความคลุมเครือ (อัลฆอรัอร) ซึ่งบทบัญญัติอิสลามไม่ยอมรับในเรื่องดังกล่าว ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ 2 หลักฐานนี้เป็นหลักฐานที่แข็งแรงในการใช้อ้างหลักฐานว่าบิตคอยน์เป็นสิ่งต้องห้ามตามบทบัญญัติอิสลาม (Sheikh, G. (2019). อย่างไรก็ตามท้ายที่สุดข้อตัดสินที่ว่าบิตคอยน์เป็นสิ่งต้องห้ามของนักวิชาการเป็นข้อตัดสินที่อยู่ในปัจจุบัน ดังนั้นถ้าหากในอนาคตสกุลเงินดิจิทัลที่เป็นคริปโทเคอร์เรนซีมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปและสอดคล้องต่อหลักฐานทางบทบัญญัติอิสลามดังกล่าว ก็อาจทำให้สกุลเงินดิจิทัลดังกล่าวถูกต้องตามบทบัญญัติอิสลามก็เป็นได้

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนให้ความหมายของการเงินตามบทบัญญัติอิสลามที่สอดคล้องกัน คือ “เงิน” ถือเป็นสิ่งแลกเปลี่ยน และเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้า ยิ่งไปกว่านั้นเงินโดยรวมแล้วจะเกี่ยวข้องกับบทบัญญัติอิสลามในด้านต่าง ๆ สำหรับสิ่งต้องห้ามในธุรกรรมการเงินอิสลามผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนกล่าวโดยสอดคล้องกัน คือ ดอกเบี้ย (ฮัรริบา) เป็นสิ่งแรก ความคลุมเครือ และการพนัน ตลอดจนการลงทุนในสิ่งต้องห้าม ในเรื่องข้อตัดสินบิตคอยน์ตามหลักการของอิสลามผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนมีความคิดเห็นที่สอดคล้องและไปในทิศทางเดียวกัน คือ เรื่องของบิตคอยน์ มีนักวิชาการ 2 กลุ่มที่เห็นต่างกัน กลุ่มที่อนุญาต และกลุ่มที่ถือว่าเป็นสิ่งต้องห้าม ประเด็นที่ถามว่าบิตคอยน์มีโอกาสที่จะถูกต้องตามหลักการอิสลามหรือไม่ ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า บิตคอยน์มีโอกาสที่จะถูกต้องตามหลักการ โดยมีเงื่อนไขทุกคนเห็นสอดคล้องกัน นั่นก็คือ การที่รัฐบาลจะต้องเป็นผู้ผลิตเองและเป็นผู้ดูแล และอีกหนึ่งเงื่อนไขคือ การที่บิตคอยน์จะต้องไม่เป็นเหมือนลักษณะต้องห้ามต่าง ๆ ของธุรกรรมการเงินอิสลาม อย่างไรก็ตามผู้ทรงคุณวุฒิจุฬาราชมนตรีเห็นต่างว่า “บิตคอยน์” ไม่อาจทำให้ถูกต้องตามหลักการศาสนาได้

สรุป

บิตคอยน์ สำหรับบิตคอยน์นักวิชาการมีความคิดเห็นออกเป็น 2 ส่วน และส่วนใหญ่ของนักวิชาการถือว่า เป็นสิ่งต้องห้าม โดยได้อ้างหลักฐานที่ถือว่าแข็งแรง นั่นก็คือ การที่ไม่รู้ว่าใครเป็นผู้ผลิตทำให้เกิดความคลุมเครือ ตลอดจนรัฐบาลของประเทศไม่ได้เป็นผู้ผลิตและควบคุมดูแล บิตคอยน์เป็นนวัตกรรมการเงินร่วม



สมัย ซึ่งคุณลักษณะอาจมีโอกาสเปลี่ยนแปลงไปได้ตามยุคสมัย ตลอดจนสกุลเงินดิจิทัลสกุลอื่น ๆ ที่มีอยู่มากมายในปัจจุบัน และจะเกิดขึ้นใหม่อีกมากมายในอนาคต สิ่งสำคัญที่ควรตระหนักคือ ข้อตัดสินใจของนักวิชาการอิสลามเกี่ยวกับการห้ามใช้บิตคอยน์นั้นเป็นการตัดสินใจที่อิงกับสถานการณ์และข้อมูลในปัจจุบัน ไม่ใช่การตัดสินใจที่ถาวรและไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ นั่นหมายถึง หากสกุลดิจิทัลที่มีลักษณะที่เปลี่ยนไป ข้อตัดสินใจอาจเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ด้วยเหตุนี้การศึกษาค้นคว้าในเรื่องดังกล่าวจึงมีความสำคัญในปัจจุบัน และจะยังมีความสำคัญยิ่งขึ้นไปในอนาคต ซึ่งอาจมีสกุลเงินที่เกิดขึ้นใหม่โดยที่คุณลักษณะแตกต่างกับสกุลเงินดังกล่าวก็เป็นได้ ในโลกการเงินที่ไม่หยุดยั้งในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี

จากการศึกษาข้อมูลของทั้งสองสกุลเงินดิจิทัล บิตคอยน์ และสกุลเงินดิจิทัลธนาคารกลาง สามารถที่จะสรุปการเปรียบเทียบของสองสกุลเงินดังกล่าว ในรูปแบบของตารางได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สรุปคุณลักษณะของบิตคอยน์

	บิตคอยน์ (Bitcoin)
ประเภท	สกุลเงินดิจิทัล
การเข้ารหัส (Cryptography)	มี
อยู่ภายใต้ประเภท	Cryptocurrency
ผู้ที่ออก	เอกชน (และนิรนาม)
เทคโนโลยี	DLT
ระบบเครือข่าย	Decentralized
การได้มา	แก้รหัส (ขุดเหมือง)
การทำความรู้จักกับลูกค้า KYC	ไม่สามารถระบุตัวตนได้
ทรัพย์สินหนุนหลัง	ไม่มี
การขึ้นลงของราคา	อุปสงค์อุปทาน-
การเกร็งกำไรขาดทุน	ได้
มูลค่าความผันผวน	มีความผันผวน
นโยบายการเงิน	มีจำกัดเพียงแค่ 21 ล้านหน่วย
สถานะกฎหมาย	ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย (ขึ้นอยู่กับแต่ละประเทศ)
ความจำเป็นด้านเทคโนโลยี	จำเป็นต้องมีอินเทอร์เน็ต
การเก็บรักษา	หมายเลขบัญชีของตน ในคอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์มือถือ
การจ่ายผลตอบแทน (ดอกเบี้ย)	ไม่มี
หน่วยย่อย	หน่วยย่อยได้ถึง 8 หลัก 1 บิตคอยน์ หน่วยที่เล็กที่สุด คือ 0.000 000 01 ซาโตชิ
ข้อตัดสินใจตามบทบัญญัติอิสลาม	เป็นสิ่งต้องห้าม



อภิปรายผล

การอ้างหลักฐานของนักวิชาการถ้าหากพิจารณาถึงการอ้างหลักฐานของ (Sheikh, G. (2019). ที่ได้แบ่งหลักฐานออกเป็น 2 กลุ่ม 1) หลักฐานที่ไม่แข็งแรง 2) หลักฐานที่แข็งแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักฐานที่แข็งแรงที่กล่าวโดยสรุปได้ว่า บิตคอยน์ เป็นสิ่งต้องห้ามอันเนื่องมาจากการไม่รู้ว่าเป็นผู้ผลิต ดูแล ใครจะเป็นผู้รับประกัน และธนาคารกลางไม่ได้เป็นผู้ผลิต ซึ่งส่งผลให้เกิดความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน และเกิดความสับสนเสียงอันตรายเกิดขึ้นกับผู้ถือเมื่อบิตคอยน์ถูกขโมยออกไปจากบัญชี ซึ่งรัฐบาลไม่สามารถติดตามได้อันเนื่องมาจากไม่ได้เป็นผู้ผลิตดูแลในเรื่องดังกล่าว ดังนั้นถ้าหากรัฐบาลเป็นผู้ผลิตและดูแลเงินสกุลดิจิทัลที่มีลักษณะเหมือนกับบิตคอยน์ ก็อาจทำให้เงินสกุลดังกล่าวเป็นสิ่งที่อนุญาตตามบทบัญญัติอิสลามได้ สอดคล้องกับดร.อาลี อัลจอร์ดาซี Al-Jazeera (2021) Al-Qaradaghi (2021) ที่กล่าวว่า ถ้าหากรัฐบาลเป็นผู้ที่ออกเงินสกุลดิจิทัลลักษณะที่เหมือนกับบิตคอยน์ก็อาจเป็นสิ่งที่อนุญาตตามบทบัญญัติอิสลามได้ เช่น ประเทศจีน และบราซิล และยังได้กล่าวเสริมต่อว่า บิตคอยน์ ไม่ใช่สิ่งต้องห้ามที่เจตนารมณ์ของมันเหมือนกับดอกเบียหรือสุรา แต่เป็นสิ่งต้องห้ามเพราะการเป็นเครื่องมือของมัน โดยในฐานะที่บิตคอยน์ไม่ใช่สกุลเงินจริงๆ และบิตคอยน์ก็ไม่ใช่สินค้าอยู่แล้ว เป็นไปได้ในอนาคตว่าบิตคอยน์สามารถจะเป็นสิทธิทรัพย์สินได้ ยิ่งไปกว่านั้นสำหรับการขึ้นลงราคาของบิตคอยน์ด้วยกฎอุปสงค์อุปทานนั้น Muhammad (2013) ได้ระบุเอาไว้ว่า การที่ราคาสินค้าใดสินค้าหนึ่งขึ้นลงด้วยกับกฎอุปสงค์อุปทาน คือ เมื่อมีผู้คนที่ต้องการมากราคาสินค้าจะสูงขึ้น ถ้าหากผู้คนที่ต้องการสินค้าน้อยลงราคาก็จะต่ำลง โดยเป็นการขึ้นลงด้วยตัวของมันเองตามธรรมชาติจริง ๆ เป็นสิ่งที่อนุญาตตามหลักการของอิสลาม ถ้าหากไม่มีการแทรกแซงราคาสินค้าในตลาด โดยการปั่นราคาสินค้าด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่งซึ่งทำให้ราคาสูงขึ้น ด้วยเหตุนี้เองถ้าหากบิตคอยน์ขึ้นลงด้วยกฎของอุปสงค์และอุปทานจริง ๆ แล้ว ก็อาจเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามบทบัญญัติอิสลามได้ในเฉพาะประเด็นการขึ้นลงของราคาที่ผันผวนสำหรับข้อตัดสินการซื้อขายบิตคอยน์ก็เป็นไปตามที่ได้กล่าวเอาไว้ มี 2 แนวคิด อนุญาต และเป็นสิ่งต้องห้ามตามบทบัญญัติอิสลาม และนักวิชาการส่วนใหญ่ถือว่า เป็นสิ่งต้องห้าม ซึ่งยังถือว่าเป็นเรื่องที่มีแนวคิดที่มีความแตกต่างกัน

ประเด็นหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับบิตคอยน์และเป็นมติเอกฉันท์ว่าเป็นสิ่งต้องห้าม นั่นก็คือ การซื้อขายเทรดบิตคอยน์โดยเป็นลักษณะ Contract for Difference CFD (สัญญาซื้อขายส่วนต่าง) ซึ่งเป็นสัญญาที่ระบุว่า จะทำการซื้อขายส่วนต่างในราคาของสินทรัพย์ ณ จุดเวลาที่ทำการเปิดสัญญากับจุดเวลาที่ทำการปิดสัญญา กล่าวคือ ไม่ได้มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนตัวบิตคอยน์กันจริง ๆ ไม่มีการถือครองทรัพย์สินนั้นจริงๆ หากแต่เป็นใช้ราคาของบิตคอยน์มาอ้างอิง โดยการเกร็งราคา คือ ข้อตกลงหรือสัญญาที่สร้างขึ้นในการซื้อขาย ซึ่งผลต่างในการชำระราคาระหว่างราคาเปิดและราคาปิดจะชำระด้วยเงินสด และไม่มีการส่งมอบสินค้าหรือหลักทรัพย์ที่จับต้องได้ หมายความว่า CFD เหล่านี้จะมีมูลค่าตามความเคลื่อนไหวของสินทรัพย์อ้างอิง

ข้อเสนอแนะ

1. องค์กร หน่วยงาน ภาครัฐและเอกชน สามารถนำข้อค้นพบดังกล่าวไปใช้ในด้านที่เกี่ยวข้องกับบิตคอยน์และสกุลเงินดิจิทัลธนาคารกลางต่อผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามได้
2. ข้อมูลสำหรับข้อตัดสินในสกุลเงินดิจิทัลตามบทบัญญัติอิสลามที่เป็นภาษาไทยมีน้อยมากจนแทบไม่มี ข้อเสนอแนะให้มีการแปลข้อมูลดังกล่าวจากภาษาอาหรับ ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่น ๆ ให้มากยิ่งขึ้น



3. นักวิชาการหรือบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในด้านการเงินอิสลามหรือนวัตกรรมกรรมกับบทบัญญัติอิสลามยังมีอยู่น้อยในประเทศไทย เป็นข้อเสนอแนะให้สำนักจุฬาราชมนตรี ได้จัดตั้งสถาบันพัฒนาการเงินอิสลามแห่งประเทศไทย เพื่อพัฒนา วิจัย และเผยแพร่ข้อมูลในด้านการเงินอิสลาม

4. ทำการค้นคว้าวิจัยในสกุลเงินดิจิทัลสกุลอื่น ๆ ด้วย อันเนื่องมาจากอาจมีลักษณะที่ต่างกับบิตคอยน์ ซึ่งจะส่งผลให้กับข้อตัดสินตามหลักการของอิสลาม

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยภายใต้หัวข้อ “การศึกษาเชิงเปรียบเทียบของสกุลเงินดิจิทัล ระหว่างบิตคอยน์ (Bitcoin) และสกุลเงินดิจิทัลธนาคารกลาง (CBDC) ในข้อตัดสินของบทบัญญัติอิสลาม” โดยรับทุนจากมหาวิทยาลัยเกริก ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ทางมหาวิทยาลัยเกริกให้การสนับสนุน

เอกสารอ้างอิง

- เลิศชัย วาสนานิกรกุลชัย. (2562). แนวคิด Blockchain และการประยุกต์ใช้กับงานจดหมายเหตุ. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian E-Journal มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ), 12, 1603-1604.
- พิมพ์ธัญญา ช้องเสนาะ. (2561). บิตคอยน์ (Bitcoin) สกุลเงินเสมือนจริงแห่งอนาคต. เอกสารวิชาการ Academic Focus, 2.
- ลงทุนแมน. (2567). ราคา Bitcoin ทำ All Time High ครั้งประวัติศาสตร์ที่ Bitkub Exchange. [รูปแบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์]. Retrieved January 15, from <https://www.longtunman.com/49530>
- 0Al-Jazeera. (2021). Ali Al-Qaradaghi answers: Is Bitcoin speculation halal or haram?. [Electronic Information Format]. Retrieved January 20, from <https://www.aljazeeramubasher.net/news/economy/2021/2/27/-القرّة داغي-المستقبل-للعملات-الرقمية-2>
- Al-Qaradaghi, A. (2021). Digital currency speculation: Haram and halal in these two cases. Al-Jabr Newspaper. [Electronic Information Format]. Retrieved January 20, from <https://hibrpress.com/v2/القرّة داغي-المضاربة-بالعملات-الرقمية/>
- Fuad, I. H. (2021). Economic and Sharia perspective on Bitcoin currency. Journal of As-Shaheed Ahmad Subhanah University, 104, 35-40.
- International Monetary Fund. (2018). *The core principles for Islamic finance regulations and assessment methodology* (Policy Paper). <https://www.imf.org/en/Publications/Policy-Papers/Issues/2018/05/24/pp040618the-core-principles-for-islamic-finance-regulations-and-assessment-methodology>
- Muhammad, A. A. (2013). The law of supply and demand between Alfred Marshall and Ibn Taymiyyah. Al-Alukah Al-Thaqafiyah. Retrieved January 25, from <https://www.alukah.net/culture/0/63942/-قانون-العرض-و-الطلب-بين-ألفرد-دمار-يشال-word/وابن-تيمية>



- Murad, R. R. A. (2019). **Functions and conditions of money and their verification in virtual transactions in the balance.** In Conference Proceedings at Sharjah University, (204) Sharjah University.
- Najjar, A. Q. (2018). **Encrypted virtual currencies.** Dar Al-Nafaes.
- Nakamoto, S. (2008). **Bitcoin: A peer-to-peer electronic cash system.** [Electronic Information Format]. Retrieved January 25, from <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>
- Rashad, H. K. (2003). **History of Islamic legislation: Stages of its development, sources of jurisprudence schools.** Cairo: Al-Azhar University.
- Sheikh, G. M. (2019). **Islamic jurisprudential foundation of digital currencies: Bitcoin as a model.** In Journal of Islamic Law Conference Proceedings at Sharjah University, 36-(39) Sharjah University.
- Uddin, Md. A. (2015). **Principles of Islamic Finance: Prohibition of Riba, Gharar and Maysir.** [Electronic version]. Munich Personal RePEc Archive.